

II

*(Komunikaty)*KOMUNIKATY INSTYTUCJI, ORGANÓW I JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH
UNII EUROPEJSKIEJ

KOMISJA EUROPEJSKA

KOMUNIKAT KOMISJI

Tymczasowe ramy środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki w kontekście trwającej
epidemii COVID-19

(2020/C 91 I/01)

1. EPIDEMIA COVID-19, JEJ WPLYW NA GOSPODARKE I KONIECZNOSC ZASTOSOWANIA SRODKOW
TYMCZASOWYCH

1.1. Epidemia COVID-19 i jej wpływ na gospodarkę

1. Epidemia COVID-19 stanowi poważne zagrożenie zdrowia publicznego dla obywateli i społeczeństw – zakażenia odnotowano we wszystkich państwach członkowskich Unii. Jest to również poważny wstrząs dla gospodarki światowej i unijnej, a kluczowe znaczenie dla złagodzenia tych negatywnych skutków dla gospodarki UE ma skoordynowana reakcja gospodarcza państw członkowskich i instytucji UE.
2. Wstrząs gospodarczy wywołany epidemią ma wiele wymiarów. Obejmuje szok podażowy wywołany zakłóceniem łańcuchów dostaw; szok popytowy w wyniku obniżenia popytu konsumpcyjnego, a także ograniczenie planów inwestycyjnych pod wpływem niepewności oraz skutki ograniczenia płynności przedsiębiorstw.
3. Wprowadzone przez państwa członkowskie rozmaite środki powstrzymujące rozprzestrzenianie wirusa – ograniczenie kontaktów personalnych, restrykcje w zakresie przemieszczania się, kwarantanny, zamknięcia placówek handlowych i kulturalnych itp. – mają na celu jak największe ograniczenie skali i czasu trwania kryzysu. Środki te mają bezpośredni wpływ zarówno na popyt, jak i na podaż; poważnie dotykają one przedsiębiorstwa i pracowników, zwłaszcza w sektorze zdrowia, turystyki, kultury, handlu detalicznego i transportu. Poza bezpośrednim wpływem na mobilność i handel epidemia COVID-19 niesie też coraz większe konsekwencje dla przedsiębiorstw wszelkiego rodzaju – zarówno dla małych i średnich („MŚP”), jak i dla dużych korporacji – we wszystkich sektorach. Skutki odczuwane są również na światowych rynkach finansowych, w szczególności w zakresie płynności finansowej. Nie ograniczą się one do jednego konkretnego państwa członkowskiego; zaszkodzą gospodarce Unii jako całości.
4. W wyjątkowych okolicznościach spowodowanych epidemią COVID-19 wszelkiego rodzaju przedsiębiorstwa mogą borykać się z poważnym brakiem płynności. Niezależnie od swojej większej czy mniejszej wypłacalności firmy mogą być narażone na nagłe ograniczenia płynności lub nawet jej brak. Szczególnie zagrożone są MŚP. Należy się zatem liczyć z dotkliwymi konsekwencjami dla sytuacji gospodarczej wielu zdrowych przedsiębiorstw i ich pracowników w perspektywie krótko- i średnioterminowej, a także z długotrwałymi skutkami zagrażającymi ich przetrwaniu.
5. Banki i inni pośrednicy finansowi odgrywają kluczową rolę w sprostaniu skutkom epidemii COVID-19, zapewniają bowiem stały przepływ kredytów do gospodarki. W przypadku drastycznego ograniczenia przepływu kredytów poziom aktywności gospodarczej gwałtownie spadnie, ponieważ przedsiębiorstwa będą miały trudności z regulowaniem należności wobec dostawców i pracowników. W tym kontekście państwa członkowskie powinny podejmować działania zachęcające instytucje kredytowe i innych pośredników finansowych do dalszego wypełniania swojego zadania w zakresie wspierania aktywności gospodarczej w UE.

6. Pomoc przyznawana przedsiębiorstwom przez państwa członkowskie na mocy art. 107 ust. 3 lit. b) TFUE w zgodzie z niniejszym komunikatem, przekazywana poprzez banki jako pośredników finansowych, przynosi korzyści bezpośrednio tym przedsiębiorstwom. Celem takiej pomocy nie jest zachowanie ani przywrócenie rentowności, płynności ani wypłacalności banków. Podobnie pomoc przyznawana przez państwa członkowskie bankom na mocy art. 107 ust. 2 lit. b) TFUE w celu zrekompensowania bezpośrednich szkód poniesionych w wyniku epidemii COVID-19 ⁽¹⁾ nie ma na celu zachowania ani przywrócenia rentowności, płynności ani wypłacalności danej instytucji czy podmiotu. W związku z tym taka pomoc nie zostałaby uznana za nadzwyczajne publiczne wsparcie finansowe w rozumieniu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/59/UE (w sprawie naprawy oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków) ⁽²⁾ ani w rozumieniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 806/2014 (w sprawie jednolitego mechanizmu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji) ⁽³⁾, a także nie podlegałaby ocenie na podstawie zasad pomocy państwa ⁽⁴⁾ mających zastosowanie do sektora bankowego ⁽⁵⁾.
7. Jeżeli w związku z epidemią COVID-19 banki potrzebowałyby bezpośredniego wsparcia w postaci dokapitalizowania lub środka związanego z aktywami o obniżonej jakości, wymagałoby to oceny, czy dany środek spełnia warunki określone w art. 32 ust. 4 lit. d) ppkt (i), (ii) lub (iii) dyrektywy w sprawie naprawy oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków. W wypadku spełnienia tych warunków bank otrzymujący takie bezpośrednie wsparcie nie zostałby uznany za będący na progu upadłości lub zagrożony upadłością. W zakresie, w jakim takie środki odnoszą się do problemów związanych z epidemią COVID-19, uznano by je za objęte zakresem pkt 45 komunikatu bankowego z 2013 r. ⁽⁶⁾, który przewiduje wyjątek od wymogu poniesienia obciążeń między akcjonariuszy i wierzycieli podporządkowanych.
8. Wskutek epidemii COVID-19 przedsiębiorstwa mogą nie tylko borykać się z niewystarczającą płynnością, ale również ponosić istotne szkody. Ze względu na wyjątkowy charakter tej epidemii szkód takich nie można było przewidzieć, a są one znaczące i w związku z tym stawiają przedsiębiorstwa w sytuacji znacząco odmiennej od warunków rynkowych, w których podmioty te zazwyczaj prowadzą działalność. Nawet zdrowe przedsiębiorstwa, dobrze przygotowane do ryzyka nieodłącznie związanego z normalną działalnością, mogą w tych wyjątkowych okolicznościach doświadczać tak dużych trudności, że zagrożone może być ich dalsze funkcjonowanie.
9. Epidemia COVID-19 niesie ze sobą ryzyko poważnego pogorszenia koniunktury w całej gospodarce UE, co uderzy w przedsiębiorstwa, miejsca pracy i gospodarstwa domowe. Potrzebne jest dobrze ukierunkowane wsparcie publiczne, aby zapewnić dostępność wystarczającej płynności na rynkach, przeciwdziałać szkodom dla zdrowych przedsiębiorstw oraz zachować ciągłość działalności gospodarczej w trakcie i po epidemii COVID-19. Ze względu na ograniczoną wielkość budżetu UE większość środków na walkę z tym kryzysem będzie pochodziła z budżetów państw członkowskich. Unijne zasady pomocy państwa pozwalają państwom członkowskim podejmować szybkie i skuteczne działania w celu wspierania obywateli i przedsiębiorstw, w szczególności MŚP, zmagających się z trudnościami gospodarczymi w wyniku epidemii COVID-19.

⁽¹⁾ Taką pomoc mogą zgłaszać państwa członkowskie i podlega ona ocenie Komisji zgodnie z art. 107 ust. 2 lit. b) TFUE.

⁽²⁾ Dz.U. L 173 z 12.6.2014, s. 190.

⁽³⁾ Dz.U. L 225 z 30.7.2014, art. 3 ust. 1 pkt 29 rozporządzenia w sprawie jednolitego mechanizmu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji.

⁽⁴⁾ Komunikat w sprawie dokapitalizowania instytucji finansowych w związku z obecnym kryzysem finansowym: ograniczenie pomocy do niezbędnego minimum oraz mechanizmy zabezpieczające przed nadmiernym zakłóceniem konkurencji („komunikat o dokapitalizowaniu”) (Dz.U. C 10 z 15.1.2009, s. 2), komunikat Komisji w sprawie postępowania z aktywami o obniżonej wartości we wspólnym sektorze bankowym („komunikat w sprawie aktywów o obniżonej wartości”) (Dz.U. C 72 z 26.3.2009, s. 1), komunikat w sprawie przywrócenia rentowności i oceny środków restrukturyzacyjnych stosowanych w sektorze finansowym w dobie kryzysu zgodnie z regulami pomocy państwa („komunikat w sprawie restrukturyzacji”) (Dz.U. C 195 z 19.8.2009, s. 9), komunikat Komisji w sprawie stosowania od dnia 1 stycznia 2011 r. regułu pomocy państwa w odniesieniu do środków wsparcia na rzecz banków w kontekście kryzysu finansowego („komunikat w sprawie przedłużenia z 2010 r.”) (Dz.U. C 329 z 7.12.2010, s. 7), komunikat Komisji w sprawie stosowania od dnia 1 stycznia 2012 r. regułu pomocy państwa w odniesieniu do środków wsparcia na rzecz banków w kontekście kryzysu finansowego („komunikat w sprawie przedłużenia z 2011 r.”) (Dz.U. C 356 z 6.12.2011, s. 7), komunikat Komisji w sprawie stosowania od dnia 1 sierpnia 2013 r. regułu pomocy państwa w odniesieniu do środków wsparcia na rzecz banków w kontekście kryzysu finansowego („komunikat bankowy z 2013 r.”) (Dz.U. C 216 z 30.7.2013, s. 1).

⁽⁵⁾ Wszelkie środki wsparcia dla instytucji kredytowych lub innych instytucji finansowych, stanowiące pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE, niewchodzące w zakres niniejszego komunikatu lub nieobjęte art. 107 ust. 2 lit. b) TFUE, muszą być zgłaszane Komisji i podlegają ocenie zgodnie z zasadami pomocy państwa mającymi zastosowanie do sektora bankowego.

⁽⁶⁾ Komunikat Komisji w sprawie stosowania od dnia 1 sierpnia 2013 r. regułu pomocy państwa w odniesieniu do środków wsparcia na rzecz banków w kontekście kryzysu finansowego (Dz.U. C 216 z 30.7.2013, s. 1).

1.2. Potrzeba ścisłej koordynacji krajowych środków pomocy na poziomie europejskim

10. Ukierunkowane i proporcjonalne stosowanie unijnej kontroli pomocy państwa służy zapewnieniu, by krajowe środki wsparcia skutecznie pomagały zainteresowanym przedsiębiorstwom podczas epidemii COVID-19, ale również pozwoliły im na pomyślne wyjście z obecnej sytuacji, przy jednoczesnym uwzględnieniu wagi przeprowadzenia dwójki transformacji ekologicznej i cyfrowej zgodnie z celami UE. Kontrola pomocy państwa przez UE zapewnia także zachowanie równych warunków działania i zapobiega rozdrobnieniu rynku wewnętrznego UE. Spójność tego rynku pozwoli również na szybsze przezwyciężenie kryzysu. Ponadto kontrola ze strony UE zapobiega szkodliwemu przeszciganiu się w udzielaniu dotacji, kiedy to zamożniejsze państwa członkowskie mogą oferować swoim przedsiębiorstwom wyższe kwoty niż sąsiedzi, ze szkodą dla spójności w Unii.

1.3. Potrzeba odpowiednich środków pomocy państwa

11. W kontekście starań państw członkowskich, aby zaradzić skutkom gospodarczym epidemii COVID-19, w niniejszym komunikacie przedstawiono możliwości dostępne dla państw członkowskich na podstawie przepisów unijnych, jeżeli chodzi o zapewnienie przedsiębiorstwom – a szczególnie MŚP – płynności i dostępu do finansowania w związku z nagłym niedoborem środków w obecnym czasie, tak aby mogły one poradzić sobie z bieżącą sytuacją.
12. W komunikacie w sprawie skoordynowanej reakcji gospodarczej na epidemię COVID-19 z dnia 13 marca 2020 r. (7) Komisja przedstawiła różne możliwości dostępne dla państw członkowskich a nieobjęte unijną kontrolą pomocy państwa, z których państwa członkowskie mogą skorzystać bez angażowania Komisji. Są wśród nich środki mające zastosowanie do wszystkich przedsiębiorstw w postaci subsydiowania wynagrodzeń, zawieszenia płatności podatku dochodowego od osób prawnych i podatku VAT bądź składek na ubezpieczenie społeczne, a także wsparcia finansowego przekazywanego bezpośrednio konsumentom w związku z anulowanymi usługami lub biletami, których koszt nie został zwrócony przez operatorów.
13. Państwa członkowskie mogą również opracować, bez udziału Komisji, środki wsparcia zgodne z ogólnym rozporządzeniem w sprawie wyłączeń grupowych (8).
14. Oprócz tego, na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE i zgodnie z wytycznymi w sprawie pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw państwa członkowskie mogą zgłaszać Komisji programy pomocy służące zaspokojeniu pilnych potrzeb w zakresie płynności i wsparciu przedsiębiorstw borykających się z trudnościami finansowymi, które zaistniały lub uległy pogorszeniu wskutek epidemii COVID-19 (9).
15. Ponadto na podstawie art. 107 ust. 2 lit. b) TFUE państwa członkowskie mogą również wypłacać rekompensaty przedsiębiorstwom w sektorach szczególnie dotkniętych przez epidemię (takich jak transport, turystyka, kultura, hotelarstwo i handel detaliczny) lub organizatorom odwołanych wydarzeń z tytułu poniesionych strat będących bezpośrednim skutkiem epidemii. Państwa członkowskie mogą zgłaszać takie środki kompensacyjne, a Komisja będzie je oceniać bezpośrednio na podstawie art. 107 ust. 2 lit. b) TFUE (10). Przewidziana w wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji zasada „pierwszy i ostatni raz” (11) nie obejmuje pomocy, którą Komisja uzna za zgodną z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 2 lit. b) TFUE, ponieważ taki rodzaj pomocy nie stanowi pomocy na

(7) Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady Europejskiego Banku Centralnego, Europejskiego Banku Inwestycyjnego i Eurogrupy w sprawie skoordynowanej reakcji gospodarczej na epidemię COVID-19, COM(2020) 112 final z 13 marca 2020.

(8) Rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz.U. L 187 z 26.6.2014, s. 1).

(9) Wytyczne dotyczące pomocy państwa na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw niefinansowych znajdujących się w trudnej sytuacji (Dz.U. C 249 z 31.7.2014, s. 1). Komisja zatwierdziła już różne programy w dziewięciu państwach członkowskich.

(10) Zob. np. decyzja Komisji w sprawie SA.56685 Dania – Program rekompensat za anulowanie wydarzeń w związku z COVID-19, https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases1/202011/285054_2139535_70_2.pdf

(11) Zob. pkt 3.6.1 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji.

ratowanie, pomocy na restrukturyzację ani tymczasowego wsparcia restrukturyzacyjnego w rozumieniu pkt 71 wytycznych. Państwa członkowskie mogą zatem rekompensować na podstawie art. 107 ust. 2 lit. b) TFUE straty bezpośrednio spowodowane epidemią COVID-19 przedsiębiorstwom, które otrzymały pomoc zgodnie z wytycznymi dotyczącymi ratowania i restrukturyzacji.

16. Jako uzupełnienie wymienionych wyżej możliwości Komisja określa w niniejszym komunikacie dodatkowe, tymczasowe środki pomocy państwa, które uważa za zgodne z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 lit. b) TFUE i które mogą zostać zatwierdzone bardzo szybko po zgłoszeniu przez państwo członkowskie. Oprócz tego możliwe jest nadal zgłaszanie innych rozwiązań – zarówno programów pomocy, jak i pojedynczych środków. Niniejszy komunikat ma na celu określenie ram, które pozwolą państwom członkowskim rozwiązywać problemy, z jakimi borykają się obecnie przedsiębiorstwa, przy zachowaniu integralności unijnego rynku wewnętrznego oraz zapewnieniu równych warunków działania.

2. STOSOWANIE ART. 107 UST. 3 LIT. B) TRAKTATU O FUNKCJONOWANIU UNII EUROPEJSKIEJ

17. W art. 107 ust. 3 lit. b) TFUE upoważnia się Komisję do stwierdzenia zgodności pomocy z rynkiem wewnętrznym, jeżeli pomoc ta ma na celu „zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce państwa członkowskiego”. W kontekście tego postanowienia unijny Sąd orzekł, że takie zaburzenie musi dotyczyć całej gospodarki danego państwa członkowskiego lub znacznej jej części, a nie tylko jednego z regionów lub części terytorium. Jest to również zgodne z koniecznością ścisłej wykładni wszelkich postanowień przewidujących odstępstwa, do których należy m.in. art. 107 ust. 3 lit. b) TFUE ⁽¹²⁾. Komisja konsekwentnie stosuje taką ścisłą wykładnię w swojej praktyce decyzyjnej ⁽¹³⁾.
18. Biorąc pod uwagę, że epidemia COVID-19 dotyka wszystkie państwa członkowskie, a wprowadzone przez nie środki ograniczające rozprzestrzenianie epidemii negatywnie wpływają na sytuację przedsiębiorstw, Komisja uważa, że pomoc państwa jest uzasadniona i może zostać uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 lit. b) TFUE przez określony czas w celu zaradzenia niedoborowi płynności wśród przedsiębiorstw oraz zagwarantowania, że zakłócenia spowodowane epidemią COVID-19 nie zagrażą ich rentowności, szczególnie jeśli chodzi o MSP.
19. W niniejszym komunikacie Komisja określa warunki zgodności z rynkiem wewnętrznym, które będzie stosowała w odniesieniu do pomocy przyznanej przez państwa członkowskie na podstawie art. 107 ust. 3 lit. b) TFUE. Państwa członkowskie muszą zatem wykazać, że środki pomocy państwa zgłoszone Komisji na mocy niniejszego komunikatu są konieczne, odpowiednie i proporcjonalne, aby zaradzić poważnym zaburzeniom w gospodarce danego państwa członkowskiego, oraz że wszystkie warunki określone w niniejszym komunikacie są w całości spełnione.
20. Pomoc przyznaną na podstawie sekcji 3.1 można kumulować z pomocą na podstawie sekcji 3.2 albo sekcji 3.3, a także z pomocą przyznaną na podstawie sekcji 3.5 niniejszego komunikatu ⁽¹⁴⁾.

3. TYMCZASOWE ŚRODKI POMOCY PAŃSTWA

3.1. Pomoc w formie dotacji bezpośrednich, zaliczek zwrotnych lub korzyści podatkowych

21. Poza możliwościami wynikającymi z art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE tymczasowe ograniczone kwoty pomocy dla przedsiębiorstw, które znajdują się w sytuacji nagłego niedoboru lub nawet braku płynności, mogą stanowić w obecnych okolicznościach odpowiednie, konieczne i ukierunkowane rozwiązanie.

⁽¹²⁾ Sprawy połączone T-132/96 oraz T-143/96 Freistaat Sachsen, Volkswagen AG i Volkswagen Sachsen GmbH przeciwko Komisji, ECLI:EU:T:1999:326, pkt 167.

⁽¹³⁾ Decyzja Komisji 98/490/WE w sprawie C 47/96 Crédit Lyonnais (Dz.U. L 221 z 8.8.1998, s. 28), pkt 10.1; decyzja Komisji 2005/345/WE w sprawie C 28/02 Bankgesellschaft Berlin (Dz.U. L 116 z 4.5.2005, s. 1), pkt 153 i nast.; oraz decyzja Komisji 2008/263/WE w sprawie C 50/06 BAWAG (Dz.U. L 83 z 26.3.2008, s. 7), pkt 166. Zob. decyzja Komisji w sprawie NN 70/07 Northern Rock (Dz.U. C 43 z 16.2.2008, s. 1); decyzja Komisji w sprawie NN 25/08 Pomoc na ratowanie przedsiębiorstw dla Risikoabschirmung WestLB (Dz.U. C 189 z 26.7.2008, s. 3) oraz decyzja Komisji z dnia 4 czerwca 2008 r. dotycząca pomocy państwa C 9/08 SachsenLB (Dz.U. L 104 z 24.4.2009, s. 34) oraz decyzja Komisji z dnia 16 czerwca 2017 r. w sprawie SA.32544 (2011/C) restrukturyzacja TRAINOSE S.A (Dz.U. L 186 z 24.7.2018, s. 25).

⁽¹⁴⁾ Tymczasowe środki pomocy przewidziane w niniejszym komunikacie można kumulować z pomocą objętą zakresem rozporządzenia w sprawie pomocy de minimis (Dz.U. L 352 z 24.12.2013).

22. Komisja uzna taką pomoc państwa za zgodną z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 lit. b) TFUE, o ile spełnione zostaną wszystkie wymienione poniżej warunki (przepisy szczegółowe dotyczące produkcji podstawowej produktów rolnych oraz sektorów rybołówstwa i akwakultury określono w pkt 23:
- pomoc w formie dotacji bezpośrednich, zaliczek zwrotnych, korzyści podatkowych lub w zakresie płatności nie przekracza 800 000 EUR na przedsiębiorstwo; wszystkie dane liczbowe muszą zostać podane w kwotach brutto, tj. przed odliczeniem podatków lub innych opłat;
 - pomoc jest przyznawana na podstawie programów pomocy posiadających szacowany budżet;
 - pomoc może zostać przyznana przedsiębiorstwom, które nie znajdowały się w trudnej sytuacji (w rozumieniu ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych ⁽¹⁵⁾) w dniu 31 grudnia 2019 r.; może być ona przyznana przedsiębiorstwom, które nie znajdują się w trudnej sytuacji lub przedsiębiorstwom, które nie znajdowały się w trudnej sytuacji w dniu 31 grudnia 2019 r., ale które później napotkały trudności lub znalazły się w trudnej sytuacji z powodu epidemii COVID-19;
 - pomoc przyznaje się nie później niż 31 grudnia 2020 r. ⁽¹⁶⁾;
 - pomoc przyznana przedsiębiorstwom prowadzącym działalność w zakresie przetwarzania i wprowadzania do obrotu produktów rolnych ⁽¹⁷⁾ uwarunkowana jest jej nieprzeniesieniem w części lub w całości na producentów surowców i nie jest ustalana na podstawie ceny lub ilości produktów zakupionych od producentów surowców lub wprowadzonych na rynek przez zainteresowane przedsiębiorstwa.
23. W drodze odstępstwa od pkt 22, w odniesieniu do sektorów rolnictwa, rybołówstwa i akwakultury stosuje się następujące warunki szczególne:
- pomoc nie przekracza 120 000 EUR na przedsiębiorstwo prowadzące działalność w sektorze rybołówstwa i akwakultury ⁽¹⁸⁾ lub 100 000 EUR na przedsiębiorstwo prowadzące działalność w sektorze produkcji podstawowej produktów rolnych ⁽¹⁹⁾; wszystkie dane liczbowe muszą zostać podane w kwotach brutto, tj. przed odliczeniem podatków lub innych opłat;
 - pomoc dla przedsiębiorstw prowadzących działalność w zakresie produkcji podstawowej produktów rolnych nie może być ustalana na podstawie ceny lub ilości produktów wprowadzonych na rynek;
 - pomoc dla przedsiębiorstw prowadzących działalność w sektorze rybołówstwa i akwakultury nie dotyczy żadnej z kategorii pomocy, o których mowa w art. 1 ust. 1 lit. a)–k) rozporządzenia Komisji (UE) nr 717/2014 ⁽²⁰⁾;
 - jeżeli przedsiębiorstwo prowadzi działalność w kilku sektorach, do których zastosowanie mają różne kwoty maksymalne zgodnie z pkt 22 lit. a) i pkt 23 lit. a), dane państwo członkowskie zapewnia, za pomocą odpowiednich środków, takich jak rozdzielna księgowość, aby odnośny pułap był przestrzegany w przypadku każdej z tych działalności i aby łącznie nie została przekroczona najwyższa możliwa kwota;
 - zastosowanie mają wszystkie pozostałe warunki określone w pkt 22. ⁽²¹⁾

⁽¹⁵⁾ Zgodnie z definicją w art. 2 pkt 18 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz.U. L 187 z 26.6.2014, s. 1).

⁽¹⁶⁾ Jeżeli pomoc jest przyznawana w formie korzyści podatkowych, termin ten nie ma zastosowania, a pomoc uznaje się za przyznaną w momencie składania deklaracji podatkowej za 2020 r.

⁽¹⁷⁾ Zdefiniowane w art. 2 pkt 6 oraz art. 2 pkt 7 rozporządzenia Komisji (UE) nr 702/2014 z dnia 25 czerwca 2014 r. uznającego niektóre kategorie pomocy w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.U. L 193 z 1.7.2014, s. 1).

⁽¹⁸⁾ Produkty wymienione w załączniku I do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1379/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie wspólnej organizacji rynków produktów rybołówstwa i akwakultury, zmieniającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1184/2006 i (WE) nr 1224/2009 oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 104/2000 (Dz.U. L 354 z 28.12.2013, s. 1).

⁽¹⁹⁾ Wszystkie produkty wymienione w załączniku I do TFUE z wyjątkiem produktów sektora rybołówstwa i akwakultury, por. poprzedni przypis 18.

⁽²⁰⁾ Rozporządzenie Komisji (UE) nr 717/2014 z dnia 27 czerwca 2014 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis w sektorze rybołówstwa i akwakultury (Dz.U. L 90 z 28.6.2014, s. 45).

⁽²¹⁾ Odniesienie do definicji „przedsiębiorstwa znajdującego się w trudnej sytuacji”, o której mowa w pkt 22 lit. c) oraz przypisie 15 i 30, oznacza odniesienie do definicji zawartych odpowiednio w art. 2 pkt 14 rozporządzenia (UE) nr 702/2014 oraz art. 3 pkt 5 rozporządzenia 1388/2014.

3.2. Pomoc w formie gwarancji kredytowych

24. W celu zapewnienia dostępu do płynności przedsiębiorstwom, które znajdują się w sytuacji nagłego niedoboru środków finansowych, publiczne gwarancje kredytowe obejmujące ograniczony okres i ograniczoną kwotę pożyczki mogą w obecnych okolicznościach stanowić odpowiednie, konieczne i ukierunkowane rozwiązanie.
25. Komisja będzie uznawać taką pomoc państwa w formie nowych publicznych gwarancji kredytowych za zgodną z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 lit. b) TFUE, o ile spełnione zostaną następujące warunki:

- a. minimalny poziom prowizji gwarancyjnych ustala się następująco:

Rodzaj beneficjenta	Marża ryzyka kredytowego w przypadku pożyczki z terminem zapadalności wynoszącym 1 rok	Marża ryzyka kredytowego w przypadku pożyczki z terminem zapadalności wynoszącym 2–3 lata	Marża ryzyka kredytowego w przypadku pożyczki z terminem zapadalności wynoszącym 4–6 lat
MŚP	25 punktów bazowych	50 punktów bazowych	100 punktów bazowych
Duże przedsiębiorstwa	50 punktów bazowych	100 punktów bazowych	200 punktów bazowych

- b. Alternatywnie, państwa członkowskie mogą zgłaszać programy, uwzględniając powyższe tabele jako podstawę, ale zmieniając termin zapadalności, wzór na obliczenie kosztów pożyczki i zakres gwarancji (np. niższy zakres gwarancji kompensujący dłuższy okres wymagalności);
- c. gwarancja zostaje udzielona najpóźniej 31 grudnia 2020 r.;
- d. w przypadku pożyczek, których termin zapadalności wypada po dniu 31 grudnia 2020 r., kwota główna pożyczki nie może przekraczać:
- dwukrotności rocznej kwoty wynagrodzeń wypłaconych przez beneficjenta (włącznie z kosztami świadczeń pracowniczych oraz kosztami personelu pracującego na terenie przedsiębiorstwa, ale formalnie otrzymujących wynagrodzenie od podwykonawców) za rok 2019 lub za ostatni rok, za który dostępne są dane. W przypadku przedsiębiorstw utworzonych w dniu 1 stycznia 2019 r. lub po tej dacie maksymalna kwota pożyczki nie może przekroczyć rocznej kwoty wynagrodzeń szacowanej na okres pierwszych dwóch lat działalności; lub
 - 25 % łącznego obrotu beneficjenta w 2019 r. lub
 - jeżeli istnieje odpowiednie uzasadnienie i w oparciu o oświadczenie beneficjenta o zapotrzebowaniu na płynność ⁽²²⁾, kwota pożyczki może zostać zwiększona w celu pokrycia zapotrzebowania na płynność od chwili przyznania przez najbliższe 18 miesięcy dla MŚP oraz przez najbliższe 12 miesięcy w przypadku dużych przedsiębiorstw;
- e. w przypadku pożyczek, których termin zapadalności przypada najpóźniej w dniu 31 grudnia 2020 r., kwota główna pożyczki może być wyższa niż kwota określona w pkt 25 lit. d), jeżeli istnieje odpowiednie uzasadnienie i pod warunkiem zachowania proporcjonalności pomocy;
- f. okres gwarancji jest ograniczony do maksymalnie sześciu lat, a gwarancja publiczna nie przekracza:
- 90 % kwoty głównej pożyczki, jeżeli straty są ponoszone proporcjonalnie i na tych samych warunkach przez instytucję kredytową i państwo; lub
 - 35 % kwoty głównej pożyczki, jeżeli straty są najpierw przypisane państwu, a dopiero potem instytucjom kredytowym (tj. gwarancja z tytułu pierwszej straty); oraz
 - w obu powyższych przypadkach, jeśli pożyczka zmniejsza się wraz z upływem czasu, na przykład z powodu rozpoczęcia spłaty, kwota gwarantowana musi zostać proporcjonalnie zmniejszona;
- g. gwarancja może obejmować zarówno pożyczki przeznaczone na inwestycje, jak i pożyczki służące pokryciu zapotrzebowania na kapitał obrotowy;
- h. gwarancja może zostać przyznana przedsiębiorstwom, które nie znajdowały się w trudnej sytuacji (w rozumieniu ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych ⁽²³⁾) w dniu 31 grudnia 2019 r.; może być ona przyznana przedsiębiorstwom, które nie znajdują się w trudnej sytuacji lub przedsiębiorstwom, które nie znajdowały się w trudnej sytuacji w dniu 31 grudnia 2019 r., ale które później napotkały trudności lub znalazły się w trudnej sytuacji z powodu epidemii COVID-19.

⁽²²⁾ Plan zachowania płynności może obejmować zarówno kapitał obrotowy, jak i koszty inwestycji.

⁽²³⁾ Zgodnie z definicją w art. 2 pkt 18 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz.U. L 187 z 26.6.2014, s. 1).

3.3. Pomoc w formie subsydiowanych stóp oprocentowania pożyczek

26. W obecnych okolicznościach, gdy niezbędne jest zapewnienie płynności przedsiębiorstw zmagającym się z nagłym jej niedoborem, subsydiowane stopy oprocentowania obowiązujące przez ograniczony okres oraz w odniesieniu do ograniczonej kwoty pożyczki mogą być właściwym, koniecznym i ukierunkowanym rozwiązaniem. W odniesieniu do tej samej podstawowej kwoty głównej pożyczki pomoc przyznana na podstawie sekcji 3.2 i sekcji 3.3 nie może być kumulowana.
27. Komisja uzna pomoc państwa w formie dopłat do pożyczek publicznych za zgodną z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 lit. b) TFUE, pod warunkiem że spełnione będą poniższe warunki:

- a. pożyczki mogą być udzielane przy zastosowaniu obniżonych stóp oprocentowania co najmniej równych stopie bazowej (jednorocznej stopie IBOR lub równoważnej opublikowanej przez Komisję ⁽²⁴⁾) obowiązującej w dniu 1 stycznia 2020 r., powiększonej o marżę ryzyka kredytowego określone w poniższej tabeli:

Rodzaj beneficjenta	Marża ryzyka kredytowego w przypadku pożyczki z terminem zapadalności wynoszącym 1 rok	Marża ryzyka kredytowego w przypadku pożyczki z terminem zapadalności wynoszącym 2–3 lata	Marża ryzyka kredytowego w przypadku pożyczki z terminem zapadalności wynoszącym 4–6 lat
MŚP	25 punktów bazowych ⁽²⁵⁾	50 punktów bazowych ⁽²⁶⁾	100 punktów bazowych
Duże przedsiębiorstwa	50 punktów bazowych	100 punktów bazowych	200 punktów bazowych

- b. alternatywnie, państwa członkowskie mogą zgłaszać programy, uwzględniając powyższe tabele jako podstawę, ale zmieniając termin zapadalności, wzór na obliczenie kosztów pożyczki i zakres gwarancji (np. niższy zakres gwarancji kompensujący dłuższy okres wymagalności);
- c. umowy pożyczki są podpisywane najpóźniej do dnia 31 grudnia 2020 r. i są ograniczone do maksymalnie 6 lat;
- d. w przypadku pożyczek, których termin zapadalności wypada po dniu 31 grudnia 2020 r., kwota pożyczki nie może przekraczać:
- dwukrotności rocznej kwoty wynagrodzeń wypłaconych przez beneficjenta (włącznie z kosztami świadczeń pracowniczych oraz kosztami personelu pracującego na terenie przedsiębiorstwa, ale formalnie otrzymujących wynagrodzenie od podwykonawców) za rok 2019 lub za ostatni rok, za który dostępne są dane. W przypadku przedsiębiorstw utworzonych w dniu 1 stycznia 2019 r. lub po tej dacie maksymalna kwota pożyczki nie może przekroczyć rocznej kwoty wynagrodzeń szacowanej na okres pierwszych dwóch lat działalności; lub
 - 25 % łącznego obrotu beneficjenta w 2019 r.; lub
 - jeżeli istnieje odpowiednie uzasadnienie i w oparciu o oświadczenie beneficjenta o zapotrzebowaniu na płynność ⁽²⁷⁾ kwota pożyczki może zostać zwiększona w celu pokrycia zapotrzebowania na płynność od chwili przyznania przez najbliższe 18 miesięcy dla MŚP oraz przez najbliższe 12 miesięcy w przypadku dużych przedsiębiorstw;
- e. w przypadku pożyczek, których termin zapadalności przypada najpóźniej w dniu 31 grudnia 2020 r., kwota główna pożyczki może być wyższa niż kwota określona w pkt 27 lit. d), jeżeli istnieje odpowiednie uzasadnienie i pod warunkiem zachowania proporcjonalności pomocy;
- f. pożyczka może dotyczyć zarówno środków na inwestycje, jak i zapotrzebowania na kapitał obrotowy;
- g. pożyczka może zostać przyznana przedsiębiorstwom, które nie znajdowały się w trudnej sytuacji (w rozumieniu ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych ⁽²⁸⁾) w dniu 31 grudnia 2019 r.; może być ona przyznana przedsiębiorstwom, które nie znajdują się w trudnej sytuacji lub przedsiębiorstwom, które nie znajdowały się w trudnej sytuacji w dniu 31 grudnia 2019 r., ale które później napotkały trudności lub znalazły się w trudnej sytuacji z powodu epidemii COVID-19.

⁽²⁴⁾ Stopy bazowe obliczane zgodnie z komunikatem Komisji w sprawie zmiany metody ustalania stóp referencyjnych i dyskontowych (Dz.U. C 14 z 19.1.2008, s. 6) i publikowane na stronie internetowej DG ds. Konkurencji: https://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/reference_rates.html.

⁽²⁵⁾ Minimalna stopa oprocentowania (stopa bazowa powiększona o marżę ryzyka kredytowego) powinna wynosić co najmniej 10 punktów bazowych rocznie.

⁽²⁶⁾ Minimalna stopa oprocentowania (stopa bazowa powiększona o marżę ryzyka kredytowego) powinna wynosić co najmniej 10 punktów bazowych rocznie.

⁽²⁷⁾ Zapotrzebowanie na płynność może obejmować zarówno kapitał obrotowy, jak i koszty inwestycji.

⁽²⁸⁾ Zgodnie z definicją w art. 2 pkt 18 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz.U. L 187 z 26.6.2014, s. 1).

3.4. Pomoc w formie gwarancji i pożyczek udzielanych za pośrednictwem instytucji kredytowych lub innych instytucji finansowych

28. Pomoc w formie gwarancji publicznych i obniżonych stóp procentowych na podstawie sekcji 3.2 i sekcji 3.3 niniejszego komunikatu może zostać udzielona przedsiębiorstwu zmagającym się z nagłym niedoborem płynności bezpośrednio lub poprzez instytucje kredytowe i inne instytucje finansowe działające jako pośrednicy finansowi. W tym drugim przypadku muszą zostać spełnione warunki określone poniżej.
29. Wprawdzie pomoc taka jest skierowana bezpośrednio do przedsiębiorstw zmagających się z nagłym niedoborem płynności, a nie do instytucji kredytowych lub innych instytucji finansowych, jednak może ona również stanowić pośrednią korzyść dla tych ostatnich. Niemniej jednak taka pomoc pośrednia nie ma na celu zachowania ani odtworzenia rentowności, płynności lub wypłacalności instytucji kredytowych. W związku z tym Komisja uważa, że takiej pomocy nie należy kwalifikować jako nadzwyczajne publiczne wsparcie finansowe zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 28 dyrektywy w sprawie naprawy oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków oraz art. 3 ust. 1 pkt 29 rozporządzenia w sprawie jednolitego mechanizmu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji i nie należy jej oceniać na podstawie przepisów dotyczących pomocy państwa mających zastosowanie do sektora bankowego ⁽²⁹⁾.
30. W każdym razie należy wprowadzić pewne zabezpieczenia w odniesieniu do ewentualnej pośredniej pomocy na rzecz instytucji kredytowych lub innych instytucji finansowych w celu ograniczenia nadmiernych zakłóceń konkurencji.
31. Instytucje kredytowe lub inne instytucje finansowe powinny w możliwie najszerszym stopniu przekazywać korzyści z gwarancji publicznej bądź z subsydiowanych stóp oprocentowania pożyczek beneficjentom końcowym. Pośrednik finansowy musi być w stanie wykazać, iż posiada mechanizm gwarantujący, że korzyści są w możliwie największym stopniu przekazywane beneficjentom końcowym w formie wyższego finansowania, bardziej ryzykownych portfeli, niższych wymogów dotyczących zabezpieczenia, niższych premii gwarancyjnych lub niższych stóp oprocentowania. W przypadku gdy istnieje prawny obowiązek przedłużenia terminu zapadalności istniejących pożyczek dla MŚP, nie można pobierać opłaty gwarancyjnej.

3.5. Krótkoterminowe ubezpieczenia kredytów eksportowych

32. Komunikat Komisji w sprawie krótkoterminowego ubezpieczenia kredytów eksportowych ⁽³⁰⁾ stanowi, że ryzyko zbywalne nie może być objęte ubezpieczeniem kredytów eksportowych wspieranym przez państwa członkowskie ⁽³¹⁾. Nie można wykluczyć, że wskutek obecnej epidemii w niektórych krajach ochrona ubezpieczeniowa ryzyka zbywalnego może być tymczasowo niedostępna ⁽³²⁾.
33. W związku z tym państwa członkowskie mogą wykazywać braki na rynku, przedstawiając wystarczające dowody na brak możliwości ubezpieczenia ryzyka na prywatnym rynku ubezpieczeniowym. Skorzystanie z odstępstwa dotyczącego ryzyka niezbywalnego, które to odstępstwo jest przewidziane w pkt 18 lit. d) komunikatu w sprawie krótkoterminowego ubezpieczenia kredytów eksportowych, uznaje się w każdym przypadku za uzasadnione, o ile:
- duży, znany międzynarodowy prywatny ubezpieczyciel kredytów eksportowych oraz krajowy ubezpieczyciel kredytów przedstawi dowody potwierdzające niedostępność takiego ubezpieczenia lub
 - co najmniej czterech eksporterów o ugruntowanej pozycji w danym państwie członkowskim przedstawi dowody odmowy ubezpieczenia konkretnych transakcji przez ubezpieczycieli.

4. MONITOROWANIE I SPRAWOZDAWCZOŚĆ

34. Państwa członkowskie mają obowiązek publikować istotne informacje ⁽³³⁾ na temat każdej pomocy indywidualnej przyznanej na podstawie niniejszego komunikatu na kompleksowej stronie internetowej dotyczącej pomocy państwa w terminie 12 miesięcy od daty przyznania pomocy.

⁽²⁹⁾ Zob. pkt 6 niniejszych tymczasowych ram prawnych.

⁽³⁰⁾ Dz.U. C 392 z 19.12.2012, s. 1.

⁽³¹⁾ Ryzyko zbywalne to ryzyko handlowe i polityczne o maksymalnym okresie ryzyka krótszym niż dwa lata, odnoszące się do dłużników publicznych i niepublicznych mających siedzibę w państwach wymienionych w załączniku do komunikatu w sprawie krótkoterminowego ubezpieczenia kredytów eksportowych.

⁽³²⁾ W sekcji 4.2 komunikatu w sprawie krótkoterminowego ubezpieczenia kredytów eksportowych opisano wyjątki od definicji ryzyka zbywalnego w odniesieniu do ryzyka będącego tymczasowo ryzykiem niezbywalnym, natomiast w sekcji 4.3 określono warunki ubezpieczenia ryzyka będącego tymczasowo ryzykiem niezbywalnym. W sekcji 5 określono wymogi proceduralne, w szczególności przypadki, w których wymagane jest powiadomienie, oraz poziom wymaganych dowodów.

⁽³³⁾ Dotyczy informacji wymaganych w załączniku III do rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r., załączniku III do rozporządzenia Komisji (UE) nr 702/2014 i załączniku III do rozporządzenia Komisji (UE) nr 1388/2014 z dnia 16 grudnia 2014 r.

35. Państwa członkowskie muszą przedkładać Komisji sprawozdania roczne ⁽³⁴⁾.
36. Do dnia 31 grudnia 2020 r. państwa członkowskie muszą przedłożyć Komisji wykaz środków, które wprowadzono w życie w ramach programów zatwierdzonych na podstawie niniejszego komunikatu.
37. Państwa członkowskie muszą zapewnić prowadzenie szczegółowych rejestrów dotyczących pomocy udzielanej na podstawie niniejszego komunikatu. Rejestry te muszą zawierać wszelkie informacje konieczne do stwierdzenia, że niezbędne warunki zostały spełnione; należy je przechowywać przez okres dziesięciu lat od udzielenia pomocy i przekazać Komisji na żądanie.
38. Komisja może wystąpić o dodatkowe informacje dotyczące udzielonej pomocy, aby sprawdzić, czy spełnione zostały warunki zawarte w decyzji Komisji zatwierdzającej środek pomocy.

5. PRZEPISY KONCOWE

39. Komisja stosuje niniejszy komunikat od dnia 19 marca 2020 r., biorąc pod uwagę gospodarcze skutki epidemii COVID-19, które wymagały natychmiastowych działań. Uzasadnieniem Komunikatu są obecne wyjątkowe okoliczności i nie będzie on stosowany po dniu 31 grudnia 2020 r. Komisja może dokonać jego przeglądu przed tą datą, kierując się ważnymi względami ekonomicznymi lub z zakresu polityki konkurencji. W razie potrzeby Komisja może również dokładniej wyjaśnić swoje podejście do określonych zagadnień.
40. Komisja stosuje przepisy niniejszego komunikatu do wszystkich odpowiednich zgłoszonych środków od dnia 19 marca 2020 r., nawet jeśli dane środki zostały zgłoszone przed tą datą.
41. Zgodnie z zawiadomieniem Komisji w sprawie ustalania zasad stosowanych do oceny pomocy państwa niezgodnej z prawem ⁽³⁵⁾ w przypadku pomocy niezgłoszonej Komisja stosuje:
 - a. niniejszy komunikat, jeżeli pomoc przyznano po dniu 1 lutego 2020 r.;
 - b. we wszystkich pozostałych przypadkach – zasady mające zastosowanie w dniu przyznania pomocy.
42. Po wyraźnym i pełnym zgłoszeniu środków, o których mowa w niniejszym komunikacie, Komisja, w ścisłej współpracy z zainteresowanymi państwami członkowskimi, zapewnia szybkie przyjęcie decyzji. Państwa członkowskie powinny jak najszybciej i jak najbardziej szczegółowo poinformować Komisję o swoich zamiarach i zgłosić jej plany zastosowania opisanych środków. Komisja zapewni państwom członkowskim wytyczne i pomoc w tym procesie.

⁽³⁴⁾ Dz.U. L 140 z 30.4.2004, s. 1.

⁽³⁵⁾ Dz.U. C 119 z 22.5.2002, s. 22.